

REFLEXIVITETENS METAFYSISKA ANSIKTE

Följande tillverkade myt – i trettiofyra punkter - om det reflexiva pronomenet SIG och det som betecknas av detta (reflexiviteten) kan ses som helt vansinnig, - men den illustrerar ändå på ett förträffligt sätt, med en stilsäkerhet, som inte står gamle apologeten Maimonides efter - hur man – om man vill - ändå kan bygga upp en hel sagovärld, placerad in i ett enda litet pronomen:

1.

Tanken står i vägen för sig själv, annars funnes inget att tänka på. Självet står i vägen för sig själv, för ingenting finns, som inte är i vägen för sig självt. Om själv står vid sidan av sig själv. så står de också i vägen för varandra, och just det är vad man kallar självkänedom, vilket ju också står i vägen för sig själv, och överallt står JAG i vägen har alltid gjort och kommer alltid att göra. Egentligen finns det ju inget "själv"; det är bara den basala egenskapen som vidlåder någonting, för att detta någonting skall kunna vara till. Allt som är till, är till självt, och just DET inleder Självet Metafysik.

2.

Att något är fördelat är alltså orsaken till att det hänger ihop. Det som inte är fördelat har vi ingen aning om. När det inte finns någon attraktion eller repulsion, så mördar Självet sig självt, eftersom det är omöjligt att leva utan fördelning och laddning hos ett bestämt något. Självet saknar frånvaro i denna situation och är dömt att gå under. Identifikationen med sig självt dödar Självet. Självet skulle ju kunna TYCKAS VILA I SIG SJÄLVT MEN DET ISOLERADE SJÄLVET KLYVER SIG SJÄLVT PÅ SÅ SÄTT ATT Självet såsom vara berövar sig varat och existerar då inte längre. Självet har inget attribut. När den mänskliga individen har reducerat sina egenskaper till en enda, att vara själv, så existerar hon inte längre. Annars, om Självet står i förbindelse med hela mig och min värld, så lider inte Självet brist på sig själv, utan att det snarare blir milsvitt av att användas.

3.

Det kan råda delade meningar om huruvida ordet "själv" kan användas substantiviskt eller ej, såsom jag ser det, så är det visserligen farligt att använda det på förstnämnda vis, men jag vågar.

I mitt bruk av ordet "själv" finns en önskan om ett intuitivt sätt att nå kunskap om människan. "Själv" kan till exempel utbytas mot satsen "jag vistas i min kropps möjlighet och ju mer jag vistas där, desto rikare blir jag. " – "Själv" säger något om Människan, om hennes fruktbara kluvenhet. Det är vackert att höra någon säga: "Jag vill det själv." Jaget står för det föränderliga, Självet för det oändliga; Självet är rikedom som delar med sig.

4.

När någon säger "Jag är mig själv", så meddelar han/hon inte någon av sina egenskaper i egentlig mening; man kan endast tolka det som att han/hon har ett homogent "själv" och att han/hon alltid tror sig ärlig mot sig själv och andra. Lite vid sidan av meddelas också ett självförtroende, en aningen skrämmande upplysning om personens i fråga fasta tro på sin förmåga till ett improviserat ärligt beteende i alla möjliga situationer.

5.

Så är nu Varat bestämt av egenskapen att vara i vägen för sig självt, så kan människan definieras graduellt i termer av vad hon tål. Uppgiften är, skriver Kierkegaard, att hålla ut.

Människan är vad hon tål i en värld som är FÖRSTENAD TRILSKA. Denna trilska ÄR NÅGOT MÄNNISKAN ÄR SKILD IFRÅN SOM AGENT. Den utgör villkoret för sig, dig och mig, men ingenting mera. Insikten om Trilskan tjänar bara syftet att slippa undan teorier om världen i vilka man skulle kunna komma undan. Man slipper aldrig undan!

Tinget i sig är en förstening av Tiden, en förstening vars egenskap, i-vägenstående-för-sig-själv-av-trilska, inte släpper in någon reflexion om ursprunglighet till Trilskan.

6.

VÄRLDENS trilska gäller världen. Även om vi kunde nå världens trilska så finns det ingen anledning att reta Trilskan, skälla på den eller tacka eller välsigna den. Trilskan är indirekt vårt varas grund, men livet levs av människan på en direkt grund, där det är viktigt att Trilskan inte finns. Att vi själva har ett Själv som står i vägen för sig självt och därmed håller ihop av trilska, det tillhör världen, men det tillhör inte oss eftersom vi inte är något Själv av något slag. Vi är människor. Människor lever ett liv. Levandet håller inte ihop genom att stå i vägen för sig självt, - inte livet heller.

7.

När Människan nu är vad hon tål, så är det inbegripet också i att tåla förekomsten av Metafysik, eller att tåla frånvaron av en sådan. Om Trilskan är en väldig kosmologisk princip, så är levandet, när Trilskan tränger sig på, benämnd eller ej, såsom en späd blomma att vårda och ständigt förundras över. Eller förbanna och trampa ner. Egalt för Trilskan.

8. Det viktiga för en syn på Människan är inte om hon är fri eller determinerad; det är om hon lever själv, vilket inte har att göra med hårklyveri om frihet eller ofrihet. UPPLEVELSEN AV ATT LEVA är något annat och viktigare än en klassificering av Människan som fri eller ofri. Det är ju oavgörbart och den som hävdar att Människan är fri och drar konsekvenser av det, lever ett etiskt fullkomligt liv, lever inte detta liv på grundval av riktigheten ifråga om Människans frihet att göra det eller ej, utan av en helt annan anledning eller ingen anledning alls.

9.

ÄVEN OM JAG är kvalitativt skild från den stol jag sitter på (eftersom jag inte i knät sitter på mina haremsdamer) så måste världens logiska uppbyggnad på något sätt påverka mig. Om nu världen är en anda stor enveten Trilska, hur handskas jag med den och den med mig? Även om jag inte trodde att världen var enveten Trilska, skulle den i interaktion med mig skapa något speciellt. Om jag kan tänka mig den värld jag lever i, så är jag medveten om den, om just den och ingen annan, eller ingenting, och det har i mitt fall betytt att jag - genom skrivandet – försökt ta grepp om den. Samtidigt som jag tagit avstånd från den, i och med skrivandet, vilket är en annorlunda och bättre värld. Men i det "att ta avstånd från" innebär nödvändigt en smula kunskap om det envetna. Jag måste ju också lyda kroppens envetenhet när jag känner att jag måste äta, sova, o.s.v.

Jag är inte det jag önskar, vilket är ren ande. Man måste låta bli att kritisera Varat, trilskan; det kan jag inte. Det som är den löpande orsaken till min trilska envetenhet är ju det, att JAG STÅR I VÄGEN FÖR MIG SJÄLV, Och det ligger mycket visshet bakom mitt sätt att hålla ut i denna trilska, och det är just en smula visshet om att världen är trilska så länge den står.

10.

Att världen STÅR I VÄGEN FÖR SIG SJÄLV betyder också att den inte att den kan ändras på något sätt genom en revolutionerande handling, eftersom i-vägen-ståndet är grundprincipen. Det gäller för den [världen] att vara på den grundpremisen eller inte vara alls. Oginheten kommer man inte ifrån genom att flytta en eller annan "atom". Eftersom alla atomer är exakt lika ogina.

Hela världen är självisk, liksom Självet självt är själviskt, så att skulle självet bryta in i centrum av världen, så finns där automatiskt ett nytt själv, för vilket det gamla självet envetet står i vägen. Samtidigt som ett själv försöker åstadkomma något, uppstår ett själv till det självet och Själv står i vägen för Själv i alla evighet.

Ödmjukhet innebär alltid en viss frånvaro, något en frånvaro, någon lämnar till någon annan eller till något annat. Men världen är kompakt. Det existerar inget tomrum i världen. Inga delar flyr sin plats eller ger bort den. Världen är ju så självisk att den inte någonstans släpper sitt eget själv.

11.

Världen är kompakt, men fördelad. Just därför är den öppen för strukturering. Vad bryr sig världen om hur t.ex. Jag strukturerar den? Jag har frånvaro i mitt sinne och kan därför strukturera den som det faller sig. Världen bryr sig inte om något, bara sig själv. Motsatsen till kompakthet är öppenhet. Det tillkommer endast organismer i liv att ha öppenhet och själv.

Paradoxalt nog är världens kompakthet en HALVHET. Medan allt levande, med var och en sina frånvaror, är helhet.

Självvet försöker ju alltid (i sin själviskhet) det som det är själv TILL. Men denna besjälvning stänger alltid världen sin dörr för.

12.

Man får akta sig för den fallgrop som följande tänkta invändning utgör: "Om självvet står i vägen för sig självt, så måste det innebära att man har ett själv hos sig, vilket inte behöver dubbleras, el. dyl.". Självvet består nämligen både av attraktion och repulsion. Både välkomnande och avvisande av sig självt. Denna dynamiska struktur är grundläggande för självvet. Självvet är både något man har och man inte har, liksom självvet både har och inte har sig självt. Jag både har och inte har mig själv, liksom jag både har och inte har mitt själv, eftersom det står i vägen för sig självt.

Självvets attraktionskraft i förhållande till sig självt svarar självvet självt på genom att då och då trilskas, vägra förflytta sig, medan trilskan då och då i förhållande till repulsionen med alla krafter tvingar självvet att nå sig självt, eftersom det ofta är attraktivt att nå endast det "förbjudna".

Därmed är vi inne i problemet att reda ut vad det innebär att "stå vägen" när det gäller Självvets förhållande till sig självt.

13. ATT STÅ I VÄGEN.

Att "stå i vägen" är förbindelsen mellan Självvet och sig självt. Nu är Självvet och självvet självt ju inga materiella substanser, och om något står i vägen för något annat och det varken gäller för dessa några eller förhållandet mellan dessa att några är materiella storheter och om detta allt är VARAT, så innebär det ju, att vi inte har en materiell ontologisk grund att sysselsätta oss med, utan TVÅ ONTOLOGISKA PRINCIPER av ideell art bildande Varat. Det är viktigt att rensa bort alla andra principer jämte alla förhållanden till något annat materiellt eller ideellt från denna grund! Principiellt ligger ingen som helst annan grund för Varat annat än just denna: 1.) Självvet är sig självt och 2.) att Självvet står i vägen för sig självt. Denna grund står för sig själv, är satt av sig själv och bildar själva Urtrilskan, utan vilken ingen värld skulle finnas för oss. Ut ur Urtrilskan kommer allt. Såsom den är beskriven av mig i urprincipen, vilken som princip är obunden av tid och rum. Principen kunde ju likaväl vara formulerad i morgon som idag.

14.

Inte är mitt och SJÄLVETS FÖRSVAR någon i dörren.... En vakt i en dörröppning?

Men det är en användbar bild. En vakt i en dörröppning när nu Självvet har egenskapen att stå i vägen, så innebär det att det måste veta om sig självt, för ingen ägnar ju någon tid eller någon kraft åt att stå i vägen för något den inte har en aning om existerar. Självvet som är en tänkt storhet, måste ha den tänkta egenskapen att det vet att det finns, som tänkt storhet. Självvet finns för att jag tänker det, och det vet att det finns, likaså för att jag tänker det.

Att nu Självet står i vägen för sig självt, det är självets första egna geniala drag.

Det är det oförklarliga att självets meddetsamma finner den absolut enda möjligheten att skapa en värld, låt vara ideell. Genom att ställa sig i vägen för sig själv. Kanske skall man dock inte överskatta Självets reflexionsförmåga: visste det nu inget annat än att det fanns, så kunde det dock inte fly, eftersom det inte visste om något att fly till och så ställde det sig, i-sig-själv-omvetandet i vägen för sig självt, och skapade därmed det enda det kunde skapa: Urtrilskan.

15.

Det är naturligtvis möjligt att Självet trodde att det skulle omintetgöra sig självt genom att ställa sig i vägen för sig självt, men i så fall bedrog det sig grundligt. Det borde veta att det är just tvärtom.

16.

Självet är strukturskapande i det självvarande "yrket" som Vaktman. Vaktmannaskapet är enahanda (: att stå i vägen för sig självt) men detta av kunskap och förståelse blir identitetsskapande för Självet. I enlighet med den psykologiska spegelteorin, så blir vaktmannen påverkad av den som den vaktar sitt hus för. Men nu vaktar självets sitt hus för att självets självt inte skall komma in. Trilskan, längtan, attraktionen, repulsionen blir egenskaper detta själv både har och möter. Och självets lär sig att förhålla sig till en kongruent motsägelsefullhet det både har och möter. Urtrilskan överskuggar snart dess plikttrogenhet, men Urtrilskan blir så oerhört tung och hård, kan för ett ögonblick försvagas i tanken på bara,. "bara en liten eftergift", såsom Självet resonerar. I sin förvärvade självkänedom känner den sig snärjd, fruktar att bli hemmablind, tänker att en viss lättnad skulle upplevas om det var så, att den bara ville göra en liten, liten eftergift i Vaktmannaskapet; "bara man är på sin vakt" så kan Vaktmannaskapet ändå uppehållas. Det får ju inte bli så, att det själv självets vaktar på får in en hel fot i dörren; kanske bara att släppa in en blick eller en smula kroppsvärme från den djärve skulle räcka!? Det är ingenting egentligen som frestar, ingen längtan efter något speciellt. Det är ju bara det, att Vaktmannaskapet är så tungt, så fruktansvärt tungt, att ett sisyfosarbete skulle vara som ett paradiset i jämförelse med detta att stå i vägen för sig själv.

17.

SÅ HÄNDER DET. Bara en smula i försvagande av kroppshållningen, den snärjda, bara ett flarn av skymning framför det vaktande Ögat. Omedveten om vad som händer bara för den ytterst korta stunden, och Självet hör för första gången en röst, en röst som bara hinner säga en enda mening: Det utestängdas röst: "Om jag bara fick vara du!"

Med detsamma är ögonblicket över, vaktmannen åter på vakt, nu gräsligt bestämd att se. Inte släppa in någon, inte någon, inte något. Men orden är redan inne. Som i kramp och i vansinnig smärta ångrar sig vaktmannen: Hur kan något göra så ont?

[Självvet är inte identiskt med sig självt.]

18.

Det kommer som en eld i hela Vaktmannens kropp. Medvetandet är förlorat till smärtan. Något känns som sten. Han har blivit som "mekanisk" vaktman med både förlorad och förstenad blick, en blick som det är omöjligt att möta. Den förtvivlade önskan utifrån har nått honom i ord, ord som hördes, skälvde, levde och bad, en önskan ur en längtan från det själv, som var UTESTÄNGT från sig självt.

Så ohyggligt. Och vaktmannen vet nu, frö FÖRSTA GÅNGEN vad det är att vara vaktman. Samtidigt förlorar han sin pliktkänsla. Alldeles automatiskt står hans väldiga, brännande varelse på vakt. Ingenting från honom själv, ingenting utifrån kan rubba denne man medan ORDEN far omkring honom som en storm i hans hus, - får allting att skaka, skälva. Det brister i tingen i huset. Om det är tätt eller släckt, varmt eller kallt, vackert eller fult, allt detta är just nu bara tomt, meningslöst i ett andligt mörker, orden, som ekande, inte utklingande förrän de hörs på nytt, och de klingar dag och natt, men tidlöst, bakom ryggen av hårdaste stål på Vaktmannen.

19.

Ändå FÖRSTOD ju inte Vaktmannen orden. Vaktmannen är ju bara självets egenskap att stå i vägen. Att stå i vägen är en ändlighet som skapar en oändlighet, och det var den plikten Vaktmannen svek. Oändligheten for vill i och med de fatala orden som Vaktmannen släppte igenom. Som ett syndafall i Självvet brändes gränsen mellan ändlighet och oändlighet sig in i vaktmannens bröst, för att denna brand själv skulle förinta Vaktmannen, ändligheten och oändligheten. Om nu Vaktmannaskapet är en egenskap hos Självvet, så är det fött med självvet, men har lagat latent hos det i väntan på en klyvning hos Självvet. Vaktmanna-skapet innebär en plikt, och denna plikt har vaktmannen svikit, med en mängd påföljande konsekvenser för sig själv liksom för det kluvna självvet.

Vaktmannen är nu en stenstod. En sten som lider. Diabolisk i det yttre, inte längre någon som frestas av någonting som helst. På båda sidor om sig har han nya "varelser" och vaktmannen förstår inte dessa nya. Egentligen hade han en bra tjänst förut. Nu hindrar lidandet honom till och med att inse den saken. Allt är förstenat för honom. Han är ens stenstod som betraktar de älskande Pyramus och Thisbe på båda sidor om sig. Och kärleken berör honom inte. Han är sin smärta och sin automatiserade plikt och står kvar på sin plats, och kommer att stå där.

20.

ÄLSKANDE? Till priset av Vaktmannens förstening?

Vad var det nu det utestängda Självvet sade? "Jag vill vara dig!" Vad menas med det? Varför just den repliken, den önskan?

Är Urtrilskan en protest mot självförälskelsen? Är det så att det utestängda nu inser hopplösheten? Så att de utestängda nu har en så mycket mer stegrad kärlek till det förbjudande självet? Är det så att det förbjudande självet inte FÖR ALLTID tänkt sig att utestänga sig självt? Vad är det som har förändrats? Har allt utom kärleken dött?

21.

Enligt Sartre så lurar alla sig själva. Jag tror att det är sant, utom i fallet med den monomane, men antagligen är det riktigt att säga, att den monomane inte har något själv.

22.

Nu är det ju så, att den moderna psykologins upptagande av den ovidiska Narcissusmyten i begreppet Narcissism inte gäller då vi har att göra med en grundläggande uppfattning om självet som stående i vägen för sig självt. Denna uppfattning kan innefattas i modern psykologi endast (nödvändigtvis) som en beskrivning av ett patologiskt tillstånd självets blick aldrig når den vattenspegel i vilken narcissus ser sig själv, "känner" sig själv och blir förälskad i sig själv. Självet står så i vägen för sig självt, att det varken ser sig självt, eller vilket följer av detta förra, kan bli förälskad i sig själv.

TY: står något i vägen för sig själv, så är det splittrat i sin funktion, i ett avseende, och i ett väsentligt, så är alltså självet funktionssplittrat, därmed inte helt i självet självt, och, om det än kunde se sig självt, vilket, enligt definition, är omöjligt, så skulle det inte kunna se hela sig självt och därmed inte se sig självt och bli förälskad. Vad man skulle kunna tänka sig är en sidoblick i en spegel, där "stå i vägen" ser att självet står i vägen för sig självt. Men detta är en teoretisk insikt utan möjlig reflexion i självets tjänst. En självanalys på basis av "stå i vägens" blick tycks orimlig. Ett funktionssplittrat själv står ju i en inbördes motsättning, av överlevnadsskäl, till sig själv.

23.

Om man betraktar det funktionssplittrade självet med hänsyn till den narcissistiska teorin, så kan man sluta att självet inte är helt, eftersom det förlorat en del av sig själv till "stå i vägen", och till vilken grad det nu är fullständigt blint.

24.

"Stå i vägen" är vaktmannen är ångesten. Ångestens sår stirrar in i ångestens sår. Det ger sig självt då, att ångesten bara växer.

Sartre: " Ångest är att stå ansikte mot ansikte med sig själv."; "att man är sin egen framtid, just genom att inte vara det."

25.

Jag skulle vilja leva i en värld där man kunde tänka sig en annan. Så tar önskan livet av sig själv på ett sätt : föremålet försvinner och lämnar önskan åt sig själv.

26. Så blir begreppet "själv" det enda levande begreppet, eftersom det enda det gör är att hindra sig själv från att ta livet av sig självt. Självet's egenskap, att stå i vägen för sig självt, måste ses i ljuset av (eller mörkret) av dess dödlighet för sig självt.

27. Att självet står i vägen för sig självt innebär att subjektet här aldrig kan bli sitt eget objekt. "Självstunderna [i livet] är alltså ren myt.

28. Jag innefattas i världen som utesluten.

29. Självet är sig självt på det viset att det står i vägen för sig självt.

30. Vaktmannen sätter sig upp mot Kaos. Allt är vad det är; det är just det som vaktmannen är den ende som kan vidmakthålla.

31. Allt är vad det är. Och människan är vad hon tål.

32. Självet och Icke-självet. [Betingelse och avsky.]

Självet's Själv bidrar alltså-på ett centralt sätt till att världar existerar. Man kan säga att Självet självt är försatt i en omöjlig situation där det i sin tur måste ge avkall på tillvaro, och på ett sådant sätt att Självet's själv blir en antagonist, en rebell, anarkist, en förtvivlad och i moraliskt hänseende trollaktig "person".) (Den oändliga regressen av olika själv som söker självet's själv är, genom att Självet's själv är ett icke-själv, meningslös. Regressen tillåts uppsöka Icke-självet i dess ständiga rörelse, men hjälper det icke att förverkliga sig självt.)

33. Vaktmannen är en fånge likaså. Ångest är att stå i vägen för sig själv.

Överhuvudtaget har just dubbelheten en enorm kraft, både i ironin, som sådan, och i till exempel det Rembrandtska uttrycket, som nästlar sig omkring betraktaren i sin försåtliga blandning av svaghet och styrka. Detta har uppmärksamats av Kaj Bernh. Genell i boken Tavelstölden: "Med Rembrandt är det för övrigt så, att det inte är en enda linje det handlar om. Rembrandt var i så måtto så enastående elastisk i sin personlighet, att han rörde sig med sin linje i ett spann mellan att vara helt strikt kraftfull, å ena sidan, och att vara skissartat översiktlig och lös och sökande i linjen, å den andra. Och det mesta han har ritat är i själva verket just en vandring mellan dessa två ytterligheter. Det är denna lustfyllda vandring mellan energinivåer, som gör Rembrandt så behaglig, och gör honom till en så varm och mänsklig artist. Det är heller inte fel att betrakta Rembrandt som en artist som genom sina olika sätt att angripa verkligheten så att säga ironiskt alltid belyste det ena sättet med det andra, och som en konstnär som, genom denna leende ambivalens, tog sig för att ge oss en dubbelbeskrivning av sin värld och sin person, och av vårt egen likaså."

Kaj Bernh. Genell 2025.

©KajBernhardGenell2025